Nem váltottunk szövetségi vonalat

SZEMERKÉNYI RÉKA | A déli vagy a keleti nyitás nem az atlantizmussal párhuzamos, vagy annak rovására megvalósítandó cél – nyilatkozta a Figyelőnek Magyarország washingtoni nagykövete.

Amikor 2015 elején elfoglalta állomáshelyét Washingtonban, mélyponton voltak az amerikai–magyar kapcsolatok. Javult azóta valamelyest a helyzet?

– Igen, sokat erősödött a két ország kapcsolata. Ez nem jelenti azt, hogy minden kérdést megoldottunk, és azt sem, hogy nem lesznek a jövőben nehezebb pillanatok. Vannak olyan szereplők, akikre még sokáig igaz lesz az a sajátos hozzáállás, amit egyszer a szemembe is mondtak, miszerint „az én véleményemet a te tényeid nem fogják befolyásolni". De a két ország kapcsolatai sokkal összetettebbek annál, hogy egyetlen téma dominálhasson. Időnként bizonyos kérdések átveszik a fő szerepet, különösen a médiában, de ettől még a kapcsolatrendszer nagy része jól működhet.

– Itthon egymás után szorulnak ki az atlantisták a miniszterelnök környezetéből és a külügyből is. Talán ezért nem kap kellő hangsúlyt ez a kapcsolatrendszer? Van viszont helyette keleti és déli nyitás.

– Egyetlen szempont fontos, a maga helyén mindenkinek képviselnie kell a magyar érdekeket. Az atlantista szereplők komolyan dolgoznak ott, ahol az atlantizmus ügyét előre kell vinni. Viszont súlyos félreértés azt gondolni, hogy csak az ő dolgukról van szó, mintha az atlantizmus az egyik alterülete lenne a magyar külpolitikának, párhuzamosan más, például a keleti vagy a déli alterületekkel. Az atlanti kapcsolat egy általános alapokat jelentő, biztonsági keretrendszer. Itt szövetséget kötöttünk. Emellett persze fontos a gazdasági kapcsolatok erősítése a világ más térségeivel. Úgy is mondhatnám, hogy ez egy olyan vonat, amelyen más országok már régóta ülnek. Mi sem engedhetjük meg magunknak, hogy lemaradjunk róla. De a déli vagy a keleti nyitás nem az atlantizmussal párhuzamos, vagy annak rovására megvalósítandó cél. Nem szövetségi vonalat „váltottunk", hanem kiegészítettük új, elsősorban külgazdasági elemekkel.

– Minek köszönhető, hogy Colleen Bell amerikai nagykövet nemrég a Corvinus Egyetemen ismét keményen kritizálta a magyar kormányt? Meglepte ez a beszéd? Ezért hívták haza a nagykövet asszonyt?

– A beszéd tartalmilag nem hozott újat, ami azért sajnálatos, mert hozhatott volna. Tavasz óta pozitív tendencia érezhető, és ez a javulás többek között a nagykövet asszony személyes munkájának az eredménye is. Állítólagos hazahívásának semmi alapja nem volt. Közvetlen kapcsolatban vagyunk vele, ez alkalommal például jóval a beszéd elhangzása előtt egyeztettük a napot, amikor a már akkor eltervezett amerikai útja során találkozunk.

– Felröppennek néha olyan összeesküvés-elméletek, hogy az Egyesült Államok gyengíteni szeretné Európát, a jobboldalon még a menekülthullám mögött is Washingtont sejtik. Érez ön is Európa-ellenes irányvonalat?

– A kilencvenes évek elején valóban voltak olyan amerikai véleményformálók, akik arról beszéltek, hogy az Egyesült Államoknak egy gyengébb Európa állna érdekében. Ez pontosan 25 év-

NÉVJEGY

- 2015-től Magyarország washingtoni nagykövete.
- 2011–14: a miniszterelnök biztonságpolitikai főtanácsadója.
- 2006–11: a Mol-csoport nemzetközi kapcsolatok vezetője.
- 1998–2002: kül- és biztonságpolitikai államtitkár a Miniszterelnöki Hivatalban.
- Iskoláit Magyarországon és az Egyesült Államokban végezte, MA fokozatot a Johns Hopkins Egyetemen kapott, PhD-jét a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen szerezte.
- Négy gyermek édesanyja.

(A teljes interjú lapunk internetes oldalán olvasható.)

vel ezelőtt volt. Mintegy másfél évtizede egy egészen más amerikai külpolitikai irányvonal vált meghatározóvá: az érdekeik szempontjából egy erősebb, partnerként is cselekvőképes Európa kell. Az ukrán válság és a terrorista Iszlám Állam erősödése kapcsán az elmúlt években teljesen uralkodó nézetté vált, hogy az öreg kontinensre mint erős stratégiai partnerre van szükség. Ez nem elsősorban az Európában fenntartandó amerikai katonai jelenlétről szól, amelynek megerősítéséről Washingtonban éppen nagy viták folynak, hanem ennél sokkal többről. A nagy nemzetközi ügyek együttes kezelésében az Egyesült Államoknak az az érdeke, hogy Európa, azaz a kontinens országai erősebb partnerei legyenek. Mint ahogyan éppen a migrációs válság is mutatja, az azonos értékrendű országok nagyobb összefogására van szükség, nem a gyengítésére. Engem egyébként zavar, amikor a magyar sajtóban Amerikával kapcsolatban megalapozatlan vélemények és hajmeresztő összeesküvés-elméletek jelennek meg. Ugyanis elterelik a figyelmet az ésszerű és lényegi együttműködés elemeiről, s gyengítik a bizalmat akkor, amikor éppen annak erősítése a kívánatos. Ennél persze sokkal jobban zavar, amikor Magyarországot alaptalanul bírálják az Egyesült Államokban.

– Mit tud tenni egy ilyen kiélezett helyzetben egy nagykövet? Milyen eszközei vannak a politikusokkal folytatott tárgyalásokon, és hogyan kezeli a médiát?

– Amerikában is van különbség a véleményalkotók és a média között, az én feladatom is más a két területen. Röviden: a médiával kapcsolatban elsősorban a tényekhez való ragaszkodásra, a véleményalkotók felé pedig a kontextus megvilágítására, a közös pontok megerősítésére törekszem. A legfontosabb eszköz a világos beszéd és az érvek megvitatása. Az adminisztrációval való megbeszéléseken túl rengeteg kerekasztalvitán veszek részt, előadásokat tartok think tankeknél. Idén ősszel indítottuk el a Budapest Szalon – Nyílt Nagykövetség sorozatunkat, amelyen havonta egyszer elemzőkkel, kongresszusi szakértőkkel vitatjuk meg az aktuális témákat. Szinte minden ilyen beszélgetés után az a tapasztalatom, hogy oldódik a légkör, erősödik a megértés, nő a bizalom egymás iránt. Az nem reális cél, hogy mindig mindenben egyetértsünk, hiszen Magyarország sem ért mindenben egyet más országokkal, akár az Egyesült Államokkal sem, de ettől még nem szabad a teljes kapcsolatrendszert, a másik ország értékeit alapjaiban megkérdőjelezni.

– Az amerikai nagykövetekről azt szokták mondani: a legfontosabb, hogy legyen egy közvetlen telefonvonaluk az elnökhöz. Önről köztudott, hogy sokáig a miniszterelnök közvetlen környezetében dolgozott. Van hozzá „közvetlen vonala"? Tudja közvetíteni a kritikákat, és van erre fogadókészség?

– Minden nagykövet elődleges feladata és felelőssége, hogy a valós helyzetet közvetítse, és az információkat a megfelelő szintre csatornázza be. Ehhez nélkülözhetetlen a közvetlen vonal. Értem, hogy a sajtó érdekesebbnek tartja, ha feszültségekről írhat, de Magyarország lépéseinek sok támogatója van az Egyesült Államokban. Sokan egyetértenek azzal, amit Magyarország most az Európai Unión belül képvisel. Az is igaz, hogy ezen véleményüknek ritkán adnak a mértékadó médiumokban hangot. Ezért különösen fontos, hogy legalább politikai szinten működjön az információáramlás, mert e nélkül könnyen negatív spirálba kerülhet a két ország kapcsolata, és tévképzetek alakulhatnak ki. Erre láthattunk már történelmi példákat.

– Ezért van szükség Connie Mack lobbistára, akinek a cégét a magyar kormány 1,4 milliárd forintért szerződtette? Mit tudhat, amit a nagykövetség vagy a kinti magyarok szervezetei, vagy a korábban hasonló feladattal megbízott Fellegi Tamás nem tudott teljesíteni? És van-e valamilyen munkamegosztás Connie Mack és a nagykövetség között?

– A nemzetközi kapcsolatokban bevett szokás és az Egyesült Államokban egyáltalán nem ritka tanácsadó céget alkalmazni. A magyar érdekérvényesítés szempontjából az úgynevezett public diplomacy mindenképpen erősítésre szorul. A Magyarország-kép alakítása egyébként számos tényezőn múlik, ilyen a politikai kapcsolatrendszer, a gazdasági együttműködés, a public diplomacy, az amerikai magyarság és szervezeteinek szerepe, valamint a magyar kultúra Egyesült Államokban való megjelenítése. Nem tudnánk minden egyes lehetőséget innen a nagykövetségről koordinálni, nem is ez a feladat. Noha nyilvánvaló, hogy egy összetett, sokszereplős kapcsolatrendszerről van szó, az nem kérdéses, hogy a magyar kormánynak egy kijelölt vezető képviselője van az Egyesült Államokban: a mindenkori washingtoni nagykövet.●

HIRDETÉS
2015 Superbrands
BIZTOSÍTÓ viennalife
VIENNA INSURANCE GROUP
Whirlpool
SENSING THE DIFFERENCE
ZIMBO
ZSINDELYES
pálinkafőzde
Márkaminőség